

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.789/2016/5.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Udvary Katalin előadó bíró

. Almásy Mária bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

é dr. Fejes Ibolya ügyvéd

Péter Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Péter Csaba ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Szász Anita Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Szász Anita ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 4.Pf.22.301/2012/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 5.P.25.963/2007/29.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben - a másodfokú részperköltség fizetéséről szóló részre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet az otthoni ápolási költséggel és a nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatos, fellebbezett részében helybenhagyja azzal, hogy a másodfokú eljárásban felmerült részperköltségeiket a felek maguk viselik; míg a jogerős részítéletet a gyógyszerköltséggel kapcsolatos, felülvizsgálattal és csatlakozó felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati lejárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 66.000 (hatvanhatezer) forint csatlakozó felülvizsgálati és 800.000 (nyolcszázezer) forint felülvizsgálati illetéket, míg a 98.100 (kilencvennyolcezer-száz) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes személygépkocsi utasaként 2006. július 9-én közlekedési balesetet szenvedett, amelyet az alperes által biztosított gépjármű vezetője okozott. A felperesnél a baleset következtében mindkét felső végtagjának súlyos bénulása, valamint mindkét alsó végtagon a gerincvelő bántalom következtében kialakuló keresztezett kétoldali bénulás alakult ki, következményes széklet-vizelet inkontinenciával. Munkaképességének 100%-át elvesztette, mások gondozására szorul, I. csoportú rokkant. A baleset utáni maradványállapota kialakultnak, véglegesnek tekinthető, abban orvosszakértőileg értékelhető mértékű javulás nem várható. A folyamatos ágyhoz kötöttség, továbbá a gerincvelő haránt sérülésének természetéből adódóan a későbbiekben nem kizárhatóan szövődmények alakulhatnak ki. A felperes a továbbiakban folyamatos és rendszeres gyógyszeres kezelésre szorul. Önellátási képesség teljes hiánya miatt indokolt az ápoló igénybevétele, a felperes az alapvető szükségletek kielégítésére önállóan képtelen. A kialakult maradványállapot a felperes mindennapi élettevékenységét, minden vonatkozásban tartósan és súlyosan nagymértékben megnehezíti.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a keresetében a balesettel összefüggő vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítésére kérte az alperes kötelezését.
- [3] Az alperes a kereset részbeni elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest 52.658.098 forint vagyoni kártérítés és ennek a 2010. január 1-jétől számított törvényes kamata, 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek a 2006. július 9-től járó törvényes kamata, továbbá a már megfizetett 100.000 forint után a 2006. július 9-től 2006. október 5-ig, 1.000.000 forint után a 2006. július 9-től 2006. október 27-ig, 8.000.000 forint után a 2006. július 9-től 2007. május 14-ig járó törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésére. 2012. október 1-jétől havonta visszatérő jelleggel járadékszerűen kötelezte továbbá 1.286.473 forint megfizetésére, amelyből ápolási költség 500.000 forint, élelem feljavítás 20.000 forint, gyógyszer többletköltség 200.000 forint, rehabilitációs költség 287.000 forint, kulturális többletköltség 5.000 forint, rezsitöbblet 3.000 forint, tisztítási többletköltség 2.000 forint, telefon többletköltség 10.000 forint, háztartási kisegítő 20.000 forint, fodrász, manikűr, pedikűr költsége 15.000 forint, jövedelemvesztés 99.473 forint, ezt meghaladóan pedig a keresetet

elutasította. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az otthoni ápolás költsége címén az alperes 200.000 forintot elismert és azt folyósítja. A felperes esetében napi 24 órában indokolt ápoló igénybevétele. Ezt a szolgáltatást a felperes édesanyja nyújtotta, majd egészségi állapotának romlása miatt külső segítséget kellett igénybe venni. A bíróság ezen a címen 2007. február 7-től 2009. december 31-ig 3.500.000 forintot, majd 2010. január 1-jétől 2012. szeptember 30-ig összesen 9.900.000 forintot, 2012. október 1-jétől pedig havi 500.000 forint járadékot állapított meg.

A gyógyszerköltséget az elsőfokú bíróság a 2009. december 31-ig terjedő időre az alperes által teljesített havi 50.000 forintban tartotta indokoltnak, 2010. január 1-jétől 2012. március 31-ig havi 160.000 forintot, 2012. április 1-jétől pedig havi 200.000 forint járadékot állapított meg.

A felperes nem vagyoni kártérítésként 25.000.000 forint megfizetését igényelte, amelyből az alperes 10.000.000 forintot már teljesített, a fennmaradó 15.000.000 forint iránti igényt az elsőfokú bíróság az értékelt nem vagyoni hátrányokra, a kárkori ár- és értékviszonyokra, valamint az ítélkezési gyakorlatra tekintettel alaposnak tartotta és ennek megfizetésére kötelezte az alperest.

[5] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a részítéletében az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, a rehabilitációs többletköltség, a telefon többletköltség, a jövedelemvesztés iránti kereset vonatkozásában a perköltségre is kiterjedően az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A fellebbezéssel nem támadott részt is magába foglalóan a vagyoni kártérítést 13.599.516 forintra és kamatára, a nem vagyoni kártérítést 10.000.000 forintra és kamatára, a 2012. október 1-jétől folyó további költségeket is magában foglaló költségpótló járadék összegét 497.000 forintra leszállította és egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[6] A jogerős részítélet indokolása szerint nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a felperes ápolását részben az édesanyja látta el, ezért e körben a megjelölt szolgáltatók által felszámított költségek nem vehetők figyelembe, miként akkor sem, ha a szakápolók alkalmazására ténylegesen nem került sor. Mindezt mérlegelve a másodfokú bíróság havi 250.000 forintban látta megállapíthatónak az otthoni ápolási díj mértékét.

A gyógyszerköltségek kapcsán a másodfokú bíróság arra utalt, hogy egyes gyógyszerek költségét az OEP adatigazolása nem támasztotta alá. A változó árak és gyógyszerbeszerzési körülmények miatt a gyógyszerek költsége pontosan nem számítható ki, ezért a másodfokú bíróság a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 359. §-a (1) bekezdésének alkalmazásával 2010. január 1-jétől véghatáridő nélkül havi 160.000 forintot tartott

megállapíthatónak.

- A másodfokú bíróság szerint a 2006. évi ár- és értékviszonyok figyelembevételével az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés túlzott, ezért azt valamennyi körülmény mérlegelésével 10.000.000 forintra szállította le.

A felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem

- [7] A jogerős részítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet, az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [8] A felperes a felülvizsgálati kérelmében az otthoni ápolás költsége és a nem vagyoni kártérítés tekintetében a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és e körben az elsőfokú ítéletet helybenhagyó döntés meghozatalát kérte. Kérelme továbbá a gyógyszerköltségre vonatkozó jogerős részítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezésére, és e tekintetben az elsőfokú ítéletet megváltoztató, az alperest 2012. április 1-jétől kezdődően havi 291.771 forint megfizetésére kötelező döntésre terjedt ki. Jogi álláspontja szerint a jogerős részítélet támadott rendelkezései a Pp. 206. §-ának (1) és (3) bekezdését, valamint a Ptk. 359. §-ának (1) bekezdését sérti.
- [9] Az otthoni ápolás költségét a felperes szerint a másodfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg. A felperes nem vitatta, hogy nem szakápolói tevékenységet végző szervek szolgáltatásait vette igénybe, azonban a kereseti kérelme nem is ezen alapult. A becsatolt ajánlatok alapján megállapítható, hogy a bizonyított havi 700.000 forint költséggel szemben a megítélt havi 250.000 forint túlzottan alacsony. Hivatkozott a felperes arra is, hogy a nap 24 órájában milyen mértékű ápolásra, gondozásra szorul és az állapota miatt szükséges kezelésekre is, amelyeket a megítélt keretösszeg mellett nem tud igénybe venni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság kötelezte megfelelő mértékű kártérítésre az alperest.
- [10] A gyógyszerköltség tekintetében a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének adott helyt és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva 2010. január 1-jétől havi 160.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest, ezt az összeget azonban a felperes kevésnek tartja. Hivatkozott arra, hogy önmagában két gyógyszer, a Jurnista és a Relistár készítmény ára 260.000 forint. Az OEP által küldött igazolás nem tartalmazza az államilag nem támogatott, vényköteles és nem vényköteles, valamint a nem fixáras, de a felperes számára indokoltan megvásárolt gyógyszereket, ezért azt egyedüli bizonyítékként nem lehet figyelembe venni. A felperes részletesen utalt a szükséges és igénybe vett gyógyszerekre, gyógyászati eszközökre és ezek árára.
- [11] A felperes részletezte egészségi állapotát, hivatkozott arra, hogy

maradványállapota véglegesnek tekinthető és mindennapi élettevékenysége minden vonatkozásban tartósan és súlyosan nehezített, többszörösen sérültek személyhez fűződő jogai, fiatal kora ellenére a legelemibb szükségleteit sem képes kielégíteni. Az összes bekövetkezett hátrány figyelembevételével álláspontja szerint nem eltúlzó az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés leszállításával a felperes nem ért egyet, ezért kérelme e körben az elsőfokú döntés változatlanul hagyására irányult.

- [12] Az alperes elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem elkésettségére hivatkozott, másodlagosan az ápolási költség és a nem vagyoni kártérítés tekintetében a jogerős részítélet hatályban tartását kérte. Csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a gyógyszerköltség vonatkozásában a jogerős részítélet megváltoztatását kérte azzal, hogy az alperes 50.000 forint megfizetésére legyen köteles, ezt meghaladóan pedig a keresetet el kell utasítani. Jogi álláspontja szerint a bíróság a jogerős részítéletben helyes ténybeli és jogi következtetéssel döntött az ápolás költségéről és a nem vagyoni kártérítés mértékéről. Az ápolás legfeljebb napi 8 órára tehető, ezt meghaladóan csak felügyeletre van szükség. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a hozzátartozók, barátok által nyújtott felügyelet nem minősülhet a szakápolási tevékenységgel azonos értékűnek. A nem vagyoni kártérítés meghatározásánál a bíróságnak az ítélezési gyakorlatot is figyelembe kell vennie, a megállapított összeg alkalmas a nem vagyoni kár kompenzálására. Az alperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelme kapcsán utalt arra, hogy a felperes közgyógyellátásra jogosult. Az OEP válasza szerint a 2009. október 21. és 2012. február 23. között igénybe vett gyógyszerek átlagosan havi 17.929 forint költséget jelentettek. A felperes a Relistár injekció, továbbá a Jurnista tabletta használatának körülményeit kellően nem bizonyította. Orvosszakértőileg nem volt véleményezhető a San Activ teafa krém, összejt kapszula alkalmazásának indokoltsága, az egyéb gyógyszerek pedig az OEP szerint ingyenesek vagy jelentős támogatással járnak. A becsatolt számlák csak részben igazolják a költségeket. Mindezek miatt a jogerős döntés a Pp. 206. §-át sérti, mert annak ellenére ítélt meg az alperes által elismert 50.000 forint helyett havi 160.000 forint járadékot, hogy az bizonyításra került volna.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős részítélet a felperes törvényes határidőn belül előterjesztett felülvizsgálati kérelmében és az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében kifejtett okok miatt jogszabálysértő-e.
- [14] A felperes felülvizsgálati kérelme részben alapos, az alperes

csatlakozó felülvizsgálati kérelme alaptalan.

- [15] A jogerős részítélet indokolásában a bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kártérítési felelősség és az alperes helytállási kötelezettsége a perben nem volt vitatott, a bíróságnak a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kellett elbírálnia az egyes kártételeket. A felperes a felülvizsgálati kérelmében három kártételt vitatott, az otthoni ápolás költségének, a gyógyszerköltségnek és a nem vagyoni kártérítésnek a leszállítását támadta, az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme pedig a gyógyszerköltség leszállítására irányult.
- [16] Az otthoni ápolás tekintetében a bíróság a jogerős részítélet indokolásában a szükséges bizonyítás lefolytatása után, a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti értékelésével jól állapította meg, hogy a felperes a balesettel összefüggő egészségromlásából következően milyen mértékű ápolásra, gondozásra szorul. Nem vitatott, hogy napi 24 órában szükséges a segítő igénybevétele. Az ápolást korábban részben a felperes édesanyja végezte, részben fizetett ápolónő. A felperes alappal hivatkozik arra, hogy az ezen a címen igényelt kártérítés nem azonos a csatolt ajánlatokkal, számlákkal igazolt szakápolási költségekkel, keresete ugyanis nem annak megfelelő, illetőleg azzal egyező volt, ezért önmagában arra, hogy nem történt szakápoló igénybevétele, az elsőfokú ítéletben megállapított költségek leszállítása nem alapítható. A bíróságnak a felperes állapotából kiindulva és a rendelkezésre álló bizonyítékok - köztük a költségek mértékének meghatározásához irányt mutató számlák - mérlegelésével kellett az otthonápolási költséget meghatároznia, ennek a követelménynek az elsőfokú bíróság megfelelően eleget tett, külön értékelve a 2007. február 7. és 2009. december 31. közötti, és az azt követő időszakot; az elsőfokú ítéletben megállapított ápolási költség leszállítására alapot adó megalapozatlanság, hibás bizonyítékértékelés nem állt fenn, ezért e körben a Kúria a jogerős részítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta [Pp. 275. § (4) bekezdés]. Ebből következően a jogerős részítéletben megállapított 13.599.516 forint vagyoni kártérítés 23.599.516 forintra, a havi járadék pedig 747.000 forintra emelkedik. Az elsőfokú bíróság által megítélt összesen 13.400.000 forinthez (3.500.000 forint + 9.900.000 forint) képest ugyanis a másodfokú bíróság ezen a címen csak 3.400.000 forint (azaz 10.000.000 forinttal kevesebb) lejárt járadékot állapított meg. A havi járadékot az elsőfokú bíróság 500.000 forintban, a másodfokú bíróság pedig 250.000 forintban állapította meg, a felülvizsgálati eljárásban hozott döntésre tekintettel a havi járadék (497.000 forint) 250.000 forinttal emelkedik.
- [17] A gyógyszerköltség tekintetében a jogerős részítéletet a

felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem alaptalanul támadta. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a hónapról hónapra igénybe veendő gyógyszerek mennyisége és mértéke, ebből eredően a költsége sem számítható ki pontosan, a másodfokú bíróság által e körben kifejtettekkel a Kúria egyetért és helytállónak tartja a Ptk. 359. §-a (1) bekezdésének alapján az általános kártérítés megállapítását. A rendelkezésre álló bizonyítékok egyértelműen azt támasztják alá, hogy a felperesnek az alperes által teljesített havi 50.000 forintnál indokoltan lényegesen nagyobb összegű gyógyszerköltsége merül fel, amelynek mértékét a másodfokú bíróság mérlegeléssel jól állapította meg, annak megváltoztatására nincs alap, ezért e körben a Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta [Pp. 275. § (3) bekezdés].

- [18] Az első- és a másodfokú ítélet indokolása teljes körűen tartalmazza azokat a nem vagyoni hátrányokat, amelyeket a felperesnek a baleset miatt el kell szenvednie. A felperest fiatal korában érte a baleset, állapotában javulás nem várható, megalapozott az a megállapítás, hogy mindennapi élettevékenysége minden vonatkozásban tartósan és súlyosan nehezített. Sérült az egészséghez, a testi épséghez, a munkához és a családi együttéléshez fűződő személyiségi joga, ezért a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelő nem vagyoni kárpótlásra tarthat igényt. A bíróságnak a személyi sérelem súlyát, következményeit, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott döntéseit kellett mérlegelnie. Az adott esetben az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a felperes kiemelkedően súlyos károsodását és a jövőben sem változó, rendkívüli kiszolgáltatottsággal járó élethelyzetét, a megállapított nem vagyoni kártérítés a 2006. évi ár- és értékviszonyok figyelembevételével sem tekinthető eltúlzottnak, az egyéb értékelendő körülmények egybevetése alapján sem, ezért a Kúria a nem vagyoni kártérítést leszállító részében a jogerős részítéletet hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyta [Pp. 275. § (4) bekezdés].

Záró rész

- [19] A megváltozott pernyertességi és pervesztességi arányokra tekintettel a Kúria hatályon kívül helyezte a jogerős részítéletnek a felperest részperköltség megfizetésére kötelező részét és a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy felmerült részperköltségeiket a felek maguk viselik.
- [20] A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a

felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) és (2) bekezdésén, valamint 14. §-án alapul.

Budapest, 2016. szeptember 28.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző
HM